

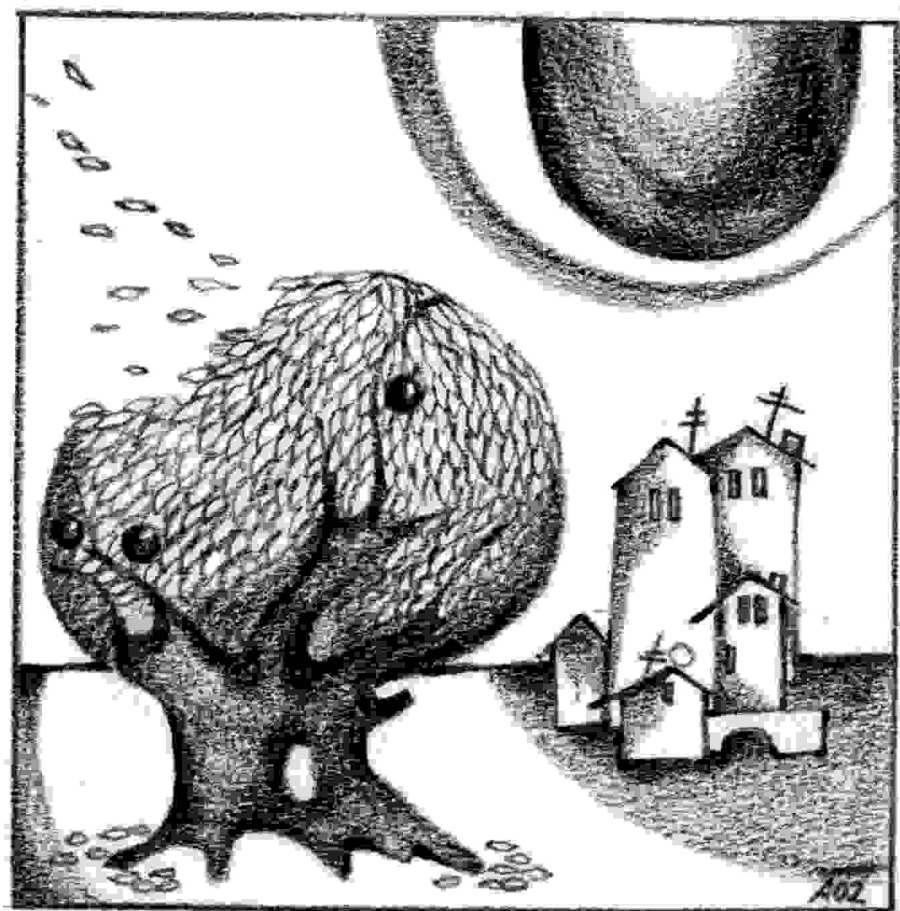
Agentura GAIA
občanské sdružení usilující
o přátelský vztah
k životnímu prostředí
a sobě navzájem

Agentura GAIA
Lublaňská 18, 120 00 Praha 2
Tel.: 02/2251 9734
02/2251 9618
Fax: 02/2251 8319
e-mail: gaia@ecn.cz
www.ecn.cz/gaia

číslo 3, ročník 2., 18 Kč

Podzim 2002

Obsah:

Slovo úvodem	5
Představujeme členy čestné rady	4
Vzpomínka na Marii Kovárnovou	4
Ashokové na hradě Nidzici	5
Příloha – Kuchařka na sázení stromů (2. část)	7
Archa 21	8
Naše projekty	12
Objednejte si	14
Čtvrtky s Agenturou GAIA	18
Členská základna	18

Staňte se i vy přáteli Agentury GAIA

Předpokladem dobrých výsledků Agentury GAIA je vaše pomoc a spolupráce.

S důvěrou se na nás obračejte v rámci programů, které představujeme a ve kterých budeme vašimi partnery.

Pokud se nemůžete aktivně zapojit, zkuste podpořit činnost sdružení členským příspěvkem.

viz. návratka na str. 17

Čestná rada občanského sdružení:

Dragan Antunović
kněz, Rakousko
Joan Dine
International Women's Club
Hazel Henderson
futuroložka, USA
Dagmar Jáňová
redaktorka Českého rozhlasu
Benjamin Kuras
britsko-český spisovatel
Jadwiga Lopata
Ashoka-Eceat, Polsko
Abraham Mabelis
Alterra, Nizozemí
Martin Patříčný
sochař
Hana Pernicová
Nadace VIA
Ingrid Sehrbrock
Deutscher
Gewerkschaftsbund, SRN
Petr Smutný
Senátor Parlamentu ČR
Josef Štule
Státní památkový ústav ČR
Alexander Tomský
Nakladatelství Academia

Výkonná rada:

Marie Haisová
předsedkyně a jednatelka
Marta Hrabáková
Jaroslav Knápek
Pavel Rozsypal

GAIA, číslo 3, ročník 2

Vydává: Agentura GAIA
Grafické zpracování:
Ondřej Matyáš
Redakce: Marie Haisová,
Adéla Purschová,
Veronika Vašková
Obálka: Aneta Dostálová
Ilustrace přílohy: Andreas Beckmann
Agentura GAIA
Lublaňská 18, Praha 2
tel: 02/ 2251 9754
fax: 02/ 2251 8519
e-mail: gaia@een.cz | <http://www.een.cz/gaia>

Milé čtenářky, milí čtenáři,

s koncem léta máte před sebou další číslo zpravodaje GAIA. Doufám, že jste využili letních měsíců podle vašich představ, že jste načerpali síly do další práce, třeba i společné s Agenturou GAIA, a že se vašim domovům vyhnula velká voda, která nám letos o sobě dala vědět víc, než bychom si přáli. Pokud tomu tak není, přeji vám, abyste našli potřebnou pomoc a mohli se brzy vrátit do běžného života.

Já jsem v posledních srpnových dnech navštívila vzdálený jihoafrický Johannesburg, kam mě mezinárodní asociace Ashoka vyslala jako delegátku na celosvětový summit věnovaný otázkám životního prostředí. Měla jsem možnost sledovat celou událost z pozice zástupce nevládní organizace, kteří se do Johannesburgu sjeli z celého světa. To pro mě znamenalo velmi cennou zkušenost, o kterou se s vámi podělím na stránkách tohoto čísla zpravodaje GAIA.

Příští číslo bude už vánoční, do té doby vám přeji mnoho krásných dnů.

Marie Haisová

Mé dojmy z Johannesburgu

Na Světový Summit OSN k otázce životního prostředí v Johannesburgu jsem byla pozvána mezinárodní asociací Ashoka. Setkání s ostatními členy asociace z Indie, Indonésie, Jihoafrické republiky, Kolumbie, Mexika, Mozambiku, Paraguaye, Polska, USA a Zimbabwe se konalo v Tlholegu, v jedné ze slavných ekovillage, ekologických vesnic, vystavěných podle tradičních znalostí a novodobých poznatků ekologického stavitelství. V eko-vesnicích nejde jen o stavitelský um, ale zejména o lidské společenství, ve kterém jsou lidé jedna velká rodina, navzájem si pomáhají, spolupracují, tvoří komunitu, která žije v harmonii s okolní přírodou. Zde jsme se sešli, týden před zahájením Summitu, abychom se navzájem informovali o tom, co se v jednotlivých zemích přihodilo za deset let od prvního Světového Summitu OSN v Rio de Janeiro, ze kterého vzešel dokument Agenda 21, jakási bible globálního světa o tom, jak trvale a udržitelně žít na Zemi. V Agendě 21 je podrobně popsáno a doporučeno, co vlády jednotlivých zemí mají udělat pro zajištění harmonického soužití s přírodou. Mě zaujala kapitola 24, ve které se píše o potřebě aktivního zapojení žen do rozhodovacích procesů ve společnosti. Připravila jsem si prezentaci na toto téma (viz příloha 1) a zároveň jsem - jako příspěvek ekologické Agentury GAIA k Summitu otevřela internetovou diskusi na téma „Sustainable Way of Life and the Feminine Approach“ na www.ecn.cz/gaia/eng/newsletter.

Pod logem Světového Summitu OSN, byl podtitul „People, Planet, Prosperity“ a mě hned, cestou z letiště napadlo, jak malý smysl má dnešní lidstvo pro řeč symbolů. K tomu, aby se něco vyřešilo, mělo být na prvním místě slovo „Planet“ a ne „People“. Planeta bez nás přežije, my bez ní nikoliv. Podtémata, kterými byla energie, jídlo, čistá voda a zdraví jsou podmíněna zdravou planetou. Výstupem společných jednání v Tlholegu byl „The Ashoka Green Paper for the WSSD“ s konkrétními příklady z činnosti našich kolegů: Bývalá softwarová inženýrka Jadwiga z Polska dala přednost jednoduchému životu na farmě a jako nositelka Goldmanovy ceny, což je alternativa k Nobelově ceně, se věnuje ekologickému zemědělství. Doktor Alan z Mozambiku zanechal profesorské kariéry na Massachusettském technologickém institutu v USA a sází stromy v Mozambiku. Inženýr, fotograf a manažér Ravi organizuje hospodaření s odpady tím, že zapojuje místní komunitu v Indii.

Uvádění myšlenek z Rio de Janeiro z roku 1992 do života bylo ohlášeno jako hlavní náplň pro Johannesburg 2002 a aktivity jednotlivých členů asociace Ashoka byly pro to stvořené. Všichni pracujeme na změně, která je výsledkem konkrétní práce na konkrétním místě.

Po příjezdu do Johannesburgu jsme se rozešli po svých zájmech. Chodili jsme na jednání, workshopy a výstavy, které se vztahovaly k našim zájmům a práci. Já se vydala do Nasreku, který byl věnován nevládním organizacím do „Stanu žen“, ve kterém se prezentovala témata, o která se prioritně zajímají ženy. Stan byl obrovský, umístěný daleko od ostatního dění. Takhle vypadá segregace, napadlo mě, poloha stanu odráží situaci ve společnosti, ve které je žena a její život na okraji. Hlavní jednání na Summitu byla v mužských rukou a je-li někdo výsledkem jednání zklamán, pak se není možné divit. Vidět na jedno oko, když máme dvě, je handicap a jestli si to globální společnost odmítá přiznat, pak se z problémů nevymotá. Já poprvé našla na veřejnosti informace, které vypovídaly o tom, že chce-li se skončit s chudobou, pak je třeba přemýšlet komplexně. Jestliže muži kontrolují světové peníze, pak ženy nemají šanci. Ve vládách je 86 % mužů, nadnárodním koncernům vládne 99 % mužů, v radě Světové banky je 91 % mužů, v Mezinárodním měnovém fondu je jich 100 %. Ženy vydělávají pouze 10 % ze světových příjmů, ačkoliv pracují 2/3 světového pracovního času a produkují polovinu světového jídla vlastní méně než 1 % světového majetku. Drtivá většina světové chudiny je rodu ženského. Závažnou informací je, že na zbrojení vydávají světoví vůdci (94 % mužů) přes 800 bilionů dolarů, přičemž 80 bilionů dolarů by stačilo na ukončení chudoby. Co s tím?

MARIE HAIŠOVÁ

Příspěvek Agentury GAIA k summitu RIO+10 v Johannesburgu

Agenda 21, kapitola 24 Globální akce žen za trvalou udržitelnost a rovná práva

CÍLE:

Agenda 21 ukládá národním vládám:

b) Zvýšit podíl žen mezi těmi, kteří rozhodují, plánovači, technickými poradci, manažery a - vysoce kvalifikovanými pracovníky na úseku životního prostředí a rozvoje

f) Formulovat a realizovat jasnou vládní politiku, národní směrnice, strategie a plány umožňující dosáhnout rovnosti žen ve všech společenských hlediscích, včetně podpory gramotnosti, vzdělání, odborné přípravy, výživy a zdraví žen i jejich účasti v rozhodujících klíčových pozicích a při řízení životního prostředí, soustředit se na přístup ke zdrojům, vytváření vhodných podmínek pro lepší dostupnost všech druhů úvěrů, a to zejména v neoficiálním sektoru, přijímání opatření k zajištění vlastnických práv a vstupů a realizačních prostředků v zemědělství

g) Za naléhavou lze považovat, v souladu s podmínkami každé země, realizaci opatření zajišťujících stejná práva žen a mužů pokud jde o svobodné rozhodování o počtu a intervalech narození jejich dětí, a podle potřeby zpřístupnit informace, vzdělání a prostředky umožňující práva využívat při zachování svobody, důstojnosti a osobních hodnot.

PROČ AGENTURA GAIA A ŽENY?

Málokdo chápe, proč by měly ženy nést větší díl na společenském rozhodování přestože přinášejí:

- pozitivní přístupu k životu, lásku, péči, starostlivost, důraz na bytí, nikoliv na vlastnění, tvořivost, komplexnost vidění, smysl pro rovnost oproti hierarchické nadřazenosti, porozumění na základě empatie a intuice
- ženy nepovažují přírodu jako něco “vně” sebe, ale považují sebe i své okolí za součást přírody
- prioritou žen jsou vztahy, lépe chápou souvislosti

ČESKÁ REALITA

"Když máme dost peněz musíme si dovolit luxus, jakým je pěkné životní prostředí".
Václav Klaus

- Prezidentem České republiky je muž
- Vládu tvoří 87% mužů
- Parlament tvoří 85 % mužů
- Mezi 50 nejbohatšími lidmi v České republice jsou jenom muži
- Kriminalitu páchají z 95 % muži

VÝSLEDKEM JE:

- Materiálně konzumní společnost, ve které hrají dominantní roli peníze, profit, prosperita, korupce...
- Současná tržní ideologie nechává udržení života na Zemi na konci hodnotového žebříčku. Lidé chodí do práce, aby si vydělali na auto, auto používají pro přepravu do zaměstnání...
- Stres, nedostatek času k odpočinku a k zhodnocení svého chování nás dostávají do začarovaného kruhu

ŽIVOT NENÍ NA PRODEJ

Jean Grossholtz, USA:

„Globalizace je trend totálního ovládnutí všech přírodních zdrojů člověkem, využití všech dostupných prostředků k neustálému zvyšování profitu...“

Maria Mies, SRN:

„Ženy, děti a příroda jsou vždy hlavními oběťmi válečných konfliktů...“

Ursula Oswald Spring, Mexiko:

„Ženy představují 70 % nejchudší světové populace...“

Vandana Shiva, Indie:

„Před více než padesáti lety jsme bojovali s jedním typem kolonialismu. Myslím, že nyní nastal čas, kdy si všichni budeme muset toto cvičení ze udržení svobody zopakovat...“

MYSLI GLOBÁLNĚ – JEDNEJ LOKÁLNĚ

MYSLI LOKÁLNĚ – JEDNEJ GLOBÁLNĚ

Agentura GAIA usiluje o přátelský vztah k životnímu prostředí a sobě navzájem

Hlavní programy:

- „Zeleň je život“ – návrat stromů do ulic našich měst a obcí
- „Ženy a životní prostředí“ – prosazování ženského principu v ochraně životního prostředí
- „Peníze nebo život“ – hledání cest k řešení globální ekologické krize formou změny každodenního chování

Devět razítek

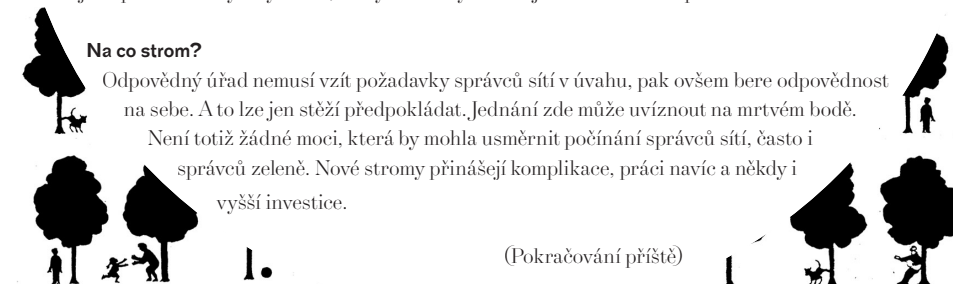
Hlavní podklad, Architektonickou studii, musí opět zpracovat firma, tentokrát autorizovaný architektonický ateliér. Takže opět zadat, tentokrát za 10 000 Kč. Instituce, které se ke studii vyjadřují, mají lhůtu až dva měsíce, je tedy dobré mít správný počet kopií, aby instituce pracovaly zároveň. Většinou musí být žádosti podané přes podatelnu spolu s písemnou žádostí, kde je adresa navrhovatele, stručný popis projektu a k čemu bude vyjádření sloužit. Je vhodné nechat si v podatelně potvrdit kopii této žádosti.

Územní řízení

Po získání všech beranů rychle sepsat žádost a hurá na příslušný místní úřad. Pro tento krok je třeba počítat nejméně se dvěma měsíci, protože po úspěšném řízení začíná běžet lhůta 50 dnů, po kterých teprve územní řízení nabývá platnost. Nesmí se zapomenout na povolení terénních úprav. Pokud je nezbytné, lze s výhodou využít onu třicetidenní lhůtu. Správné poplatky vycházejí na 1 000 Kč. K řízení se vyjadřují ti správci inženýrských sítí, kterým stromy zasahují do ochranného pásma.

Na co strom?

Odpovědný úřad nemusí vzít požadavky správců sítí v úvahu, pak ovšem bere odpovědnost na sebe. A to lze jen stěží předpokládat. Jednání zde může uvíznout na mrtvém bodě. Není totiž žádné moci, která by mohla usměrnit počínání správců sítí, často i správců zeleně. Nové stromy přinášejí komplikace, práci navíc a někdy i vyšší investice.

(Pokračování příště)

Zpoždění, s nímž se sem dostává kniha Bod obratu, odpovídá našemu „dobíhání Západu“

Americký fyzik Fritjof Capra v Bodu obratu reagoval na situaci Západu, a Spojených států především, v sedmdesátých letech a počátkem následující dekády. Měl za to, že různé varující skutečnosti jsou „projevy jedné a téže krize a že tato krize je v podstatě krizí vnímání..

Recenze

Capra totiž vedl paralelu mezi vývojem teoretické fyziky první třetiny 20. století, který podrobně studoval, a mezi přístupem ke světu na počátku poslední třetiny téhož věku. Podobně jako tomu bylo ve fyzice, než vědci pochopili, že k atomární podstatě hmoty je třeba přistupovat jinak než z „tvrdých, newtonovských pozic, tak se lidé o půl století později pokoušejí „aplikovat zastaralý světový názor, na novou realitu, které tudíž nerozumějí. „Žijeme dnes v globálně propojeném světě, kde všechny biologické, psychické, sociální a ekologické jevy jsou na sobě navzájem závislé. Pro popis tohoto světa je nutný ekologický úhel pohledu, který karteziánský svět nenabízí,“ píše autor v předmluvě z dubna 1981. Připouští, že žádná z částí Bodu obratu „není zcela originální a některá témata jsou možná představena poněkud zjednodušeně. Avšak způsob, jakým jsou jednotlivé části začleněny do celku, je podstatnější než části samé. Návaznosti a vztahy mezi různými koncepty představují jádro mého vlastního příspěvku.“ I současnou situaci v České republice je třeba vnímat v kontextu; nejlépe rovnou celosvětově. Neboť apel „Mysli globálně, jednej lokálně,“ platí i opačně: „Mysli lokálně, jednej globálně.“ Caprův Bod obratu nepřímo poskytuje návod, jak lze naše „zpoždění,“ za světem vyrovnat, jak se ke zdejší skutečnosti nově postavít.

Teorie v. realita

Tuzemští politici bez ustání předkládají veřejnosti jednoduchý ekonomický model, který se slovy spisovatele Oscara Wilda dá vyjádřit takto: Můžete zjistit cenu čehokoliv, ovšem nedozvíte se hodnotu ničeho. Takové rozpory vysvětluje fyzik Capra prostoupením západní civilizace mechanistickým pohledem na život: „Jedním z důvodů, proč je pojem `zisku` zkreslený, je umělé rozdělení ekonomiky na soukromý a veřejný sektor, což vede ekonomy k tomu, aby ignorovali vztah mezi osobními zisky a veřejnými náklady..

Zdánlivě elegantní ekonomické modely se v běžném životě projevují jako nerealistické, ba idealistické, neboť jsou založeny na klasické myšlence volného trhu, na němž mají všichni kupující a prodávající stejné informace a možnosti. Fakticky to není pravda. Ve většině průmyslových zemí ovládají nabídku korporace: jednak reklamou, jednak vlivem na státní politiku.

Celkem pochopitelně se Fritjof Capra, absolvent fyziky na vídeňské univerzitě, podrobně věnuje jaderné energetice. Píše o fatálních důsledcích skladování vysoce účinného plutonia, které by v USA - podle některých odhadů - mohlo mít od roku 2020 za následek půl milionu onemocnění rakovinou plic ročně. „Z hlediska těchto odhadů je těžko pochopitelné, jak někdo může nazývat jaderné elektrárny bezpečným zdrojem energie..

Téma zdraví je v podtextu celého Bodu obratu. Je to asi vůbec první publikace na českém trhu, která se takto komplexně věnuje zdraví společnosti právě ve vazbě na životní prostředí a zdraví individua. („Co je nezdravé pro jedince, je obecně nezdravé pro společnost a okolní ekosystém a naopak.“) Zvláštní důraz Capra klade na situaci žen. Všimá si jejich nespokojenosti s postavením ve společnosti. Jako jeden z podivuhodných příkladů „léčby,“ této frustrace uvádí statistiku, podle níž více než 60 procent předepisovaných psychoaktivních léků a více než 70 procent všech antidepresiv je v USA užíváno ženami.

Pohled k Slunci

Autor nabízí nápravu v podobně holistického neboli celostního přístupu jak k životu individua, tak ke společenskému dění. Upozorňuje, že je nutné převzít osobní odpovědnost za své zdraví - ovšem právě v součinnosti se společností. Vládne-li v ní systém, který individuum utlačuje, stresuje, vysává, pak je pro jedince obrovsky obtížné žít zdravě, neboť psychická pohoda je předpokladem fyzického zdraví. V Caprově náhledu je odpovědnost nedělitelná: tudíž i nadnárodní korporace by měly dbát na souvislosti mezi svým konáním a jeho dopady na okolní svět. Capra apeluje na prevenci, aby nebylo třeba „kopat studnu poté, co mám žízeň..

Fritjof Capra v předmluvě k českému vydání, kterou napsal vloni, připouští, že od časů, kdy Bod obratu koncipoval, „se svět v mnoha ohledech velice změnil,“ nicméně mu přijde, že změna přístupu od mechanického počínání k celostnímu vnímání „je cosi hlubšího než politické, ekonomické a vědeckotechnické změny posledních dvaceti let..“ Dodejme, že Bod obratu ústí do optimistické vize slunečního věku, kdy společnost bude obrazně i doslova mnohem více energie čerpat ze Slunce. Capra už před dvaceti lety tvrdil, že hlavní překážky tohoto obratu nejsou technické, nýbrž politické. Ta situace bohužel trvá.

POKUS O BOD OBRATU V PRAXI.

Zpěvák skupiny U2 Bono si prý uvědomuje nedělitelnost bohatství a chudoby v globalizovaném světě. Navštěvuje politiky nejvyspělejších států a žádá po nich oddlužení zemí třetího světa.

AUTORKA JE ŘEDITELKOU, AGENTURY GAIA PŘEVZATO
Z MF DNES

Fritjof Capra: Bod obratu. Věda, společnost a nová kultura.

Přeložil Miroslav Štýs.

**DharmaGaia a Maťa, Praha 2002,
524 stran, náklad a cena neuvedeny.**

NESMĚLÉ MUDROVÁNÍ O STAVU PLANETY

Tak jsem začal věřit v globální oteplení. Jak se mně to stalo, vysvětlím za chvíli. Věřit v globální oteplení je něco jako věřit v Boha. Prý se nedá vědecky dokázat, ale přesto se lidé perou a vzájemně urážejí za víru a nevíru. Je pravda, že jsem v globální oteplení začal věřit o nějakých třicet let později než v Boha, ale není divu - víra v Boha je tady taky o nějaký ten pátek déle, než víra v globální oteplení.

K víře v Boha i v globální oteplení se lidé dostávají všelijak. Český vrchní rabín začal věřit v Boha, když našel kdesi na louce ztracené klíče krátce poté, co Bohu slíbil, že v něj uvěří, jestliže ty klíče najde, a slib dodržel. Kéž by to měl s vírou každý tak jednoduché. Já jsem k tomu potřeboval nejen sérii hmatatelných ač matoucích prožitků, ale nakonec ještě i vědecký důkaz. Vyčetl jsem jej tehdy v knize anglického vědce Johna G. Benetta *The Dramatic Universe*. Ten existenci Boha - tvořivé samoexistující energie přítomné v celém vesmíru - dokazuje Druhým zákonem termodynamiky, podle něhož se vše rozpadá v chaos, jestliže se trvale nepřidává energie. Svět se nerozpadá, ergo je neustále ožívován všudypřítomnou energií, které si můžeme říkat, jak chceme. A dává nám to smysl vědecký i selský.

K víře v globální oteplování mě přivedla třicetcentimetrová záplava, která během několika minut zatopila celé přízemí mého domku, pobyla si tam půlden, a pak zase odtáhla do kanálů. Asi si řeknete, co se nám s tou stouletou vodou má co někdo chvástat směšnými třiceti centimetry. A budete mít pravdu. Jenže já nebydlím v údolí Vltavy, nýbrž v londýnském předměstí na kopečku asi padesát metrů vysokém a osm kilometrů od Temže. Žádné záplavy zde nebyly zaznamenány, co záznamy existují. Žádný meteorolog nás na to neupozornil, a kdyby nás upozornil, každý by se mu vysmál.

A tak jednoho šedivého odpoledne po týdnu nepřetržitého střídání lijáků a mrholení spadlo najednou za dvě hodiny prý třicet roků deště. Tedy tolik, co na téměz místě spadne průměrně za třicet let. Dešťové

kapky se nejprve proměnily ve visící provazy a přestaly bubnovat. Ty se proměnily v záclonu z vody. Ta pak tekla po ulicích jako řeka, do které jako gejzíry vytryskávaly silniční kanály a vyhazovaly do vzduchu své těžké litinové příkrovy. Přisahám, že si nevymýšlím, byli jsme s tím i v televizi.

No a najednou vám ta řeka přetekla přes rantly chodníků do zahrádek a domů, včetně mého. Naštěstí to zaplatí pojišťovna a za dva měsíce tady bude zbrusu nová podlaha. Pak se samozřejmě zdrazí pojistka, na níž dosud stálo: „Riziko záplav - žádné“. Pojišťovny nejsou žádné husy hloupé. Snad vás teda aspoň trochu uchlácholí, že jste v tom nebyli úplně sami.

A já jsem si spočítal, že všechna ta voda, které všude tolik nateklo, byla vypařená z moří a vznášela se oblohami světa, než spadla. Muselo se jí vypařit hodně víc, než se jí vypařuje obvykle. Vypařování se děje teplem. Čím je větší teplo, tím se toho víc vypařuje. A pak to padá podle jakéhosi zákona Archimedova, že co stoupá vzhůru, musí dřív či později spadnout dolů, kterému pak Newton říkal gravitace. Jenže kdyby se tolik neoteplovalo, hodně z té spadlé vody by zůstalo v klidu na hladině oceánu. A záplavy by zůstaly jako vždy někde v Bangladéši.

Nad Bangadéšem - přesně řečeno od Afghánistánu přes celou Indii až na druhý konec Číny - se mezitím vznáší hustý hnědý mrak znečištěného vzduchu. To jsou výpary industriálních sajrajtů vypouštěné Třetím světem, který žádá, aby směl znečišťování prostředí ještě zvýšit proporčně k tomu, jak by je měl Západ snížit.

V té víře v globální oteplování - a všechny ty ostatní kontroverzní ekologické teorie - mě vědecky utvrdil známý taoistický fyzik a biolog Fritjof Capra, který měl pár týdnů před záplavami v Londýně přednášku, na níž se prodávala jeho nová kniha **The Hidden Connections**, český asi nejspíš „Skrytá propojení“. Knižka i přednáška byly o tom, že ve vesmíru všechno se vším souvisí, nekonečně komplexní sítě vztahů a propojení. Že ekologie znamená studium těchto vztahů a propojení mezi všemi známými přírodními i společenskými jevy. To na rozdíl od odděleného studia jednotlivých jevů, jak to dělá tradiční západní věda. Že život na naší planetě je nepřetržitá recyklace hmot a energií, procházející tou komplexní propojeností sítí. Že stále přesně nevíme, co všechno

narušujeme, když z těchto sítí něco odebereme nebo do nich něco přidáme. Že blížící se ekologická krize je způsobená tím, že západní věda a především ekonomie vnímá svět lineárně - tedy v přímce, která jako by nikde nekončila. Že na této nekonečné přímce je možný nepřetržitý ekonomický růst.

A tím se současná ekonomie stává vrahem této planety. Stává se jejím vrahem proto, že zdroje, které na této planetě spotřebovává, jsou konečné. A také proto, že vytváří odpad, který planetu dusí, protože se nedá přetvářet v nic, co by sloužilo pokračování života. Ekologicky odborně řečeno, narušuje „udržitelnost“ neboli **sustainability**. Udržitelnost života spočívá na tom, že každý druh té sítě života vrací v jiné formě tolik, kolik si z něho bere. Ekologická krize vzniká, když některý druh životu začne vracet méně, než si z něho bere, nebo mu přidává něco, co nelze zužítovat v dalším cyklu.

Život totiž nefunguje lineárně, nýbrž kruhově. Každý odpad jednoho druhu života je zároveň potravou jinému druhu života. Smrt živočichů a rostlin je potravou bakterií, houbám a plísním, které se stávají potravou dalším živočišným a rostlinným druhům - a tak to jde všechno dokola, v nekonečném kruhu tvoření. Příroda nezná žádný odpad. Nezničitelný odpad, který se nedá recyklovat v další potravu jiných druhů života, na tuto planetu zavedl člověk.

V této recyklaci života neustále některé formy života zanikají a vznikají jiné. Zanikají tehdy, když se vymknou z cyklického rytmu odebrání a vrácení. Člověk se dnes tomuto rytmu vymyká katastrofálně a život planety se před člověkem musí bránit. „Životu samozřejmě zůstane, ale ne nutně ve formě člověka,“ varuje Capra.

Vědomí cyklické propojenosti všeho života nazývá Capra **ecoliteracy** čili ekogramotnost. A pokládá je za nejzákladnější a nejnuttnější prvek vzdělání v 21. století, chceme-li toto století dožít a přežít. Abychom přežili, musíme se naučit žít „udržitelně“. To znamená neustále hledat způsoby, jak zastavit vytváření odpadů, které nejsou ničemu živému potravou. Zužítkovávat odpady z jednoho výrobního procesu na další výrobní proces. Reálnou šanci na přežití ale budeme mít teprve tehdy, až se nám podaří vytváření nezužítkovatelných odpadů ne snížit o tolik či tolik procent - jak se hádají světové ekologické konference - nýbrž zastavit na nulu.

Jako příklad vzniku udržitelné ekonomiky Fritjof Capra uvádí tento, odkudsi z Latinské Ameriky, kde se zhroutila místní ekonomika kávovníkových plantáží po prudkém poklesu světových cen kávy. Měla na vybranou buď kávovníková pole spálit, nebo je nechat shnit. Místní manažeři rozeslali po světě internetem otázku: Dá se k něčemu zužítovat hniijící kávovník? Ozval se jim nějaký biolog z Norska: Ano, hniijící kávovník je mimořádně lahodnou potravou pro určité druh červů. Manažeři si nejprve mysleli, že si z nich dělá srandu. Tak mu poslali zpět otázku: K čemu nám budou červi? O dostali odpověď: Krmte jimi slepice a ryby. Dnes tam pěstují kávovníky dál, ale vedle prodeje kávy mají obrovské červí farmy, slepičí farmy a rybí farmy, a vydělávají víc, než kdysi na kávě.

Jako druhý příklad uvádí vynález motoru, jehož pohonným palivem je voda. Motor z vody extrahuje vodík, ten pak motor pohání řetězovou jadernou reakcí, a po spotřebování se znovu okysličuje na vodu. Odpadem je čistá voda, do ovzduší neunikají žádné jedy. Vynález je zatím blokový, výroba motorů se nekoná, protože světovou ekonomiku ovládají nadnárodní ropné společnosti. Ale Capra doporučuje vědcům, výzkumným pracovníkům a podnikatelům, aby se soustředili na vymýšlení výrobních procesů, které nebudou vytvářet žádný odpad, nebo jejichž odpad se dá recyklovat na další výrobní proces. To jestli se chtějí nejen uživit, ale i přežít.

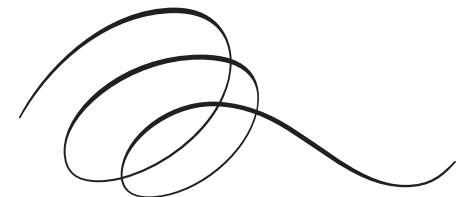
Tak nás vědec přivádí k bázni před Věčným Tvůrcem, jediným a všudypřítomným - či chcete-li raději, před jednotným nekonečně propojeným vesmírem cyklického života. Na víře v Boha či v globální oteplování není důležité to, zda skutečně existují a jak vypadají, nýbrž to, jak naše víra dokáže změnit, co děláme.

A teď si představme, jak udržitelnosti života na této planetě slouží vláda, která dává sto milionů na dobré bydlo „předsedy zeměkoule“, dalších sto milionů na propagaci EU, a pouhých šestnáct milionů na všechny ekologické vzdělávací organizace dohromady.

BENJAMIN KURAS, LONDÝN

Agentura GAIA vybrána do podpůrného programu Cesta ke stabilitě

Agentura GAIA byla zařazena do školícího a asistentního programu Nadace VIA „Cesta ke stabilitě“. Jde o program zaměřený na posílení finanční stability a nezávislosti neziskových organizací, který Agentura GAIA pomůže s vytvořením fundraisingového portfolia. To znamená pomoc při rozhodování, jaké zdroje jsou pro organizaci nejslibnější a jaký poměr jednotlivých zdrojů jí může zajistit kýženou finanční stabilitu a nezávislost. Dále bude Agentura GAIA za asistence školitelů z Nadace VIA strategicky plánovat fundraising v souvislosti s ostatními aktivitami a kapacitou organizace. Prostřednictvím vzdělávání i grantové podpory program také pomůže najít cestu k finančním zdrojům, které jsou dosud využívány jen velmi omezeně.

Sborník a videodokument o globalizaci

Letos na podzim vydala Agentura GAIA **sborník** příspěvků z konference „Život není na prodej“ aneb Ženy, děti a příroda – alternativa k politice Světové banky, Mezinárodního měnového fondu a Světové obchodní organizace. Konference se konala v „horkých“ zářijových dnech roku 2000 v Praze paralelně k jednání Světové banky. Účelem bylo upozornit na negativní vliv politiky globálních finančních institucí očima lidí, kteří mají zkušenost s jejími důsledky v každodenním životě a v různých končinách světa.

Sborník slouží i jako doplněk k informacím podaných ve **filmovém dokumentu**, který natočila francouzská společnost Les Penelopes. Dokument vydává svědectví o negativních důsledcích globalizace v různých částech světa. Mapuje činnost světového hnutí žen za řešení a prevenci těchto důsledků. Na filmu uvidíte nejen rozhovory s významnými osobnostmi a jejich názory na globalizaci, ale i bohatý obrazový materiál.

Materiály vydala Agentura GAIA jako součást projektu „Čas je život“ na téma rovnosti mezi mužským a ženským principem, který byl podpořen Evropskou komisí, MPSV a Nadací Heinricha Bölla.

Sborník „Život není na prodej“: Česko-anglická verze, brož., dotovaná cena 58 Kč

Videokazeta „Budoucnost už je tady“ o globalizaci a jejích důsledcích v našem každodenním životě: Celková délka 50 min., české titulky, cena videokazety 290 Kč

Sleva při objednávce 1 ks videokazety + 5 ks sborníku je 500 Kč.

Peníze nebo život?

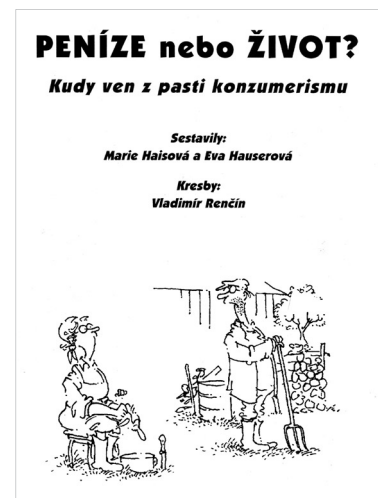
aneb kudy ven z pasti konzumerismu

Rádi byste chránili přírodu, ale ve zmatku reklam vůbec nevíte, co je ekologické a co není? Sborník **Peníze nebo život** je poutavá a nedogmatická kniha, která nabízí řadu podnětů a praktických rad pro méně konzumní životní styl. Zjistíte, že i drobné změny vašich každodenních zvyklostí mohou mít dalekosáhlý blahodárný vliv na prostředí, v němž žijeme.

IVA PEKÁRKOVÁ, SPISOVATELKA

„Po sametové revoluci jsme se stali poměrně snadnou kořistí a obětí svého každodenního trávu a konzumních lákadél. Chceme-li porozumět světu, je důležité se uvědomit dva principy: mužský i ženský, se všemi specifickými fyzickými i psychologickými, a pracovat s nimi.“

72 stran, kresby Vladimír Renčín, cena 70 Kč

Sbírka na stromy

koupí samolepky nebo trička podpoříte výsadbu stromů, obnovu a ochranu zeleně v České republice

Růže mezi trnám

aneb ženy v politickém životě

Stále aktuální, dnes možná ještě aktuálnější je tento **Sborník ze semináře „Ženy a politika“**

Z textu:

Občanská společnost, založená na principech solidarity, nemůže v příštím tisíciletí přežít, pokud se od základu nezdemokratizují vztahy mezi muži a ženami.

Jestli muži chápou svět jako materiál a zdroj k tvoření a přetváření, ženy vidí svět především jako sociální pole.

Je jisté, že ženy mají velmi distancovaný až odmítavý vztah k moci. Také ovšem i proto, že tato moc je posud definována mužsky.

Freda Meissner Blau říká, že v den, kdy se prosadilo, že se v Rakousku nesmí používat atomová energie, byl asi nejkrásnější v jejím životě, možná dokonce krásnější, než narození jejího prvního dítěte.

Ženy berou politiku jako zahrádku, o kterou se starají pro dobro svých dětí.

Ženy by neměly obětovat svoji privátní sféru, ale bránit se proti boji o moc a proti pojetí politiky jako obchodu.

78 stran, koláže Blanky Zlatníkové, cena 30 Kč

Tričko „Miluji stromy“

bílé, zelený potisk, velikosti S, M, L, cena 98 Kč

Vodní kapka na cestách

Tato kniha je součástí akce s názvem „Ani kapka na zmar“, kterou pořádá Hesenské ministerstvo ochrany životního prostředí, energetiky a spolkových záležitostí a Hesenské středisko pro ochranu přírody.

Kniha uvádí řadu příkladů, jak šetřit vodou a je určena pro nejmenší čtenáře i předškoláky, neboť příběh dvou dětí a jejich zvířecích kamarádů je krásně barevně ilustrován.

Tato kniha má přispět k tomu, aby si děti uvědomily, že voda, jako základ života, je vážně ohrožená a týká se to jak její kvality, tak i množství vodních zásob.

**Maria Krahová-Schmidtová; Ilustrace Peter Beckhaus;
Cena 60 Kč**

Hra na kompost, maňásková hra s červíkem Šlupem a další

Tato didaktická pomůcka je určena pro předškolní pedagogiku a vyšla též i v němčině a polštině. Kromě již zmiňovaných her v názvu knihy, zde najdete také Hru na dešťové kapky, poslechovou a pohybovou Lesní hru, ve které všichni účastníci formou sebraného orchestru vytvářejí zvuky a tóny lesa. Kniha je doplněna černobílými obrázky, které mohou zároveň sloužit jako omalovánky.

Vydala mezinárodní spol. pro ekologickou výchovu (IGU) v Německu.

Dr. Henning Smolka; Cena 40 Kč

**Všechny nabízené materiály lze zakoupit v kanceláři Agentury GAIA
nebo zaslat na dobírku na Vaši adresu.**

Návratka pro zájemce o spolupráci s Agenturou GAIA pro rok 2002

- Přispívám na rozvoj Agentury GAIA finančním darem ve výši Kč
- Chci se stát členem/kou občanského sdružení Agentura GAIA
a posílám členský příspěvek ve výši: 200 Kč / rok
- Přispívám na konkrétní projekt finančním darem ve výši Kč

Částku jsem uhradil/a:

- jednorázovým převodem z účtu č.:
na účet Agentury GAIA č. 0007512549/0800
- složenkou typu A na účet Agentury GAIA ze dne
- složenkou typu C na adresu Agentury GAIA ze dne
- budu pravidelně přispívat trvalým příkazem k úhradě částky Kč měsíčně
z účtu č.: na účet Agentury GAIA č. 0007512549/0800

Jméno:

Příjmení:

Adresa:

PSČ:

Nechte si zasílat aktuální informace e-mailem ! @

Tuto návratku zašlete na adresu Agentury GAIA, Lublaňská 18, 120 00 Praha 2

jako člen Agentury GAIA získáváte tyto výhody:

- zdarma 4x ročně časopis GAIA, který Vám zašleme poštou na Vaši adresu
- 20% slevu na přednášky a semináře pořádané Agenturou GAIA
- možnost aktivního zapojení do projektů
- podílení se na vývoji organizace
- pozvánky na akce, prezentace a setkání pořádané Agenturou GAIA
- pravidelné pozvánky na výroční zasedání
- získáním členství se automaticky stáváte i členem/členkou skupiny LETS — systému vzájemné občanské výpomoci formou výměny služeb a věcí (více informací o projektu získáte v Agentuře GAIA)
- využívání společenské místnosti v Lublaňské 18 na základě předběžné domluvy

Čtvrtky s Agenturou GAIA – podzim 2002

V harmonogramu tématických večerů s Agenturou GAIA nastaly některé změny, zde nabízíme konečný přehled.

3. října v 17. 30 hodin: Manipulace s člověkem na všech úrovních, různé způsoby a úrovně manipulace s člověkem

- v osobních vztazích
- na pracovišti
- v kolektivu

PŘEDNÁŠÍ MGR. ALŽBĚTA ŠORFOVÁ

Dále připravujeme:

7. listopadu v 17. 30 hodin: Bachova květová terapie (Milena Makovičková)

5. prosince v 17.30 hodin: Mikulášská nadílka, Historie vývoje sexuality (Jan Kristek)

SETKÁNÍ SE KONAJÍ V LUBLAŇSKÉ 18, PRAHA 2

Vážení členové, vážené členky Agentury GAIA,

v roce 2002, stejně jako v předešlých letech, obdržíte čtyřikrát do roka zpravodaj GAIA. Kromě informací otištěných ve zpravodaji bychom Vám rádi dávali na vědomí také další novinky, aktuality a pozvánky na akce průběžně.

Vzhledem k cenám poštovního bychom však uvítali, aby ti z Vás, kdo mají elektronickou poštu, nám dali vědět o své aktuální e-mailové adrese. Můžete tak učinit nejlépe e-mailem, popřípadě telefonicky na čísle Agentura GAIA 02/22 51 97 34.

DĚKUJEME.

Členská základna

a finanční podpora od jednotlivců v roce 2002

2 000 Kč: Lenka Beláková 1 700 Kč: Joan Dine 1 200 Kč: Jiří Růžička, 1 000 Kč: Dana Hakrová, Zlatica Kašková, Jaroslav Knápek, 887,80 Kč: Dragan Antunović, 860 Kč: Marie Haisová, 560 Kč: Benjamin Kuras, 500 Kč: Jan Čepěk, Pavel Rozsypal, Karolína Rozsypalová, 350 Kč: Dagmar Jáňová, 300 Kč: Martin Náprstek, Alice Oppová, 250 Kč: Milena a Jiří Míhlovi, Emanuel Otavský, 200 Kč: Marie Barnová, Natalia Fofanová, Eva Hauserová, Jan Haverkamp, Marta Hrabáková, Marie Kovárnová, Jan Kristek, Jaroslav Lípa, Jana Nováková, Milan Opočenský, Hana Pětivoká, Blažena Polahárová, Adéla Purschová, Martin Rybář, Anna Růžičková, Petra Sádková, Dagmar Schneiderová, Hana Smejtková, Klára Sutlovicová, Helena Svatošová, Věra Vačkářová, Veronika Vašková, Magdalena Wawerková, Marie Zúbková, 150 Kč: Pavel Zeman, 100 Kč: Eva Collinsová, Rudolf Fišer, Kateřina Hlavatá, Anita Horáková, Marie Kasíková, Ludmila Suchá, Olga Sýkorová, Zdeněk Vachtl, Jitka Vlčková, 50 Kč: Alžběta Marinová, Jarmila Soukupová

Krásný
podzim
Vám
všem
přeje
Agentura GAIA

